

Slutrapport - Projektet Uppsnabbning 60-dagar (NR-PM: 2007:04)

Revision Nummer	Revision Datum	Summarisk beskrivning av ändringar	Ändringarna markerade

Innehåll

1	Sammanfattning.....	3
2	Projektets bakgrund och uppgift.....	4
3	Deltagare	4
4	Processen.....	4
5	Resultat	5
6	Slutsatser och sammanfattning av förslag	12
7	Resursinsats	12

1 Sammanfattning

Projektet initierades för att göra en genomgång av arbetsprocessen vid de kvartalsvisa räkenskaperna och säkerställa att en 60-dagars publicering för första, tredje och fjärde kvartalet kan klaras av från och med fjärde kvartalet 2006. I projektet undersöktes också möjligheten att snabba upp ordinarie publicering av andra kvartalet till t+75 dagar. Projektet påbörjades 4 oktober.

Projektet har utgått från de olika processer som kan särskiljas i arbetet med kvartalsberäkningarna:

- Primärstatistikleveranser och indata tidpunkt på NR
- Dragningarna
- Avstämningsprocessen
- Säsongrensning och kalenderkorrigering
- Pressmeddelandet
- BNP-kvartal
- Publiceringsprocessen
- Rapportering och fasta uppdrag

Beräkningsarbetet som sådant har inte ingått i denna översyn.

Uppsnabbningen medför vissa försämringar av kvaliteten i beräkningsunderlagen. Det gäller framförallt beräkning i fasta priser av offentlig produktion och konsumtion samt investeringsberäkningarna för första kvartalet 2007. Uppsnabbningen leder också till en pressad beräkningstid för några områden.

Avseende andra kvartalet så är en uppsnabbning till t+75 dagar inte möjlig under 2007.

I och med primärstatistiken inte genomgående kan snabba upp sina leveranser i sådan utsträckning att NR:s tidigare produktionsprocess kan bibehållas innebär det att tiden för dragningar, avstämningsdokument, pressmeddelandeskrivning och hanteringen av BNP-kvartal blir kortare. Det kräver en tydlig tidsplanering och innebär att utrymmet för förseningar i olika moment minskar. En avgörande del för att klara en uppsnabbning till 60-dagar är den successiva automatisering och effektivisering av säsongrensning och kalenderkorrigering som skett under 2006. På sikt är det också viktigt att en ytterligare automatisering av publiceringsprocessen införs samt att rapporteringen också blir automatiserad. Detta med hänsyn både till uppsnabbning men även för att öka säkerheten och minska personberoendet.

2 Projektets bakgrund och uppgift

Under 2005 utreddes i ett EU-grant projekt möjligheterna till att genomföra snabberäkningar av kvartalsvis BNP och publicera dessa 45 dagar efter kvartalets utgång. I samband med detta utreddes också möjligheten till att snabba upp ordinarie beräkningar av första, tredje och fjärde kvartalet till 60 dagar. Ett krav som i dag gäller för de större EU-länderna men som ännu inte är tvingande för Sverige. Slutsatsen i projektet var att en 60-dagars publicering innebar försämrat underlag för några beräkningar. Vidare behövdes en uppsnabbning av leveransen av underlaget till beräkningarna av statlig konsumtion för att denna skulle kunna beräknas till 60-dagars publicering. Efter projektets avslut, våren 2006, fördes diskussioner med Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet om användarbehovet av 45-dagars versioner av BNP och uppsnabbningar till 60-dagar. Både KI och Finansdepartementet var av uppfattningen att snabbare ordinarie räkenskaper borde prioriteras framför 45-dagars versioner av BNP. I synnerhet mot bakgrund av att SCB ville upphöra med förhandsleveranser av BNP-uppgifterna vilket en uppsnabbad publicering skulle ge utrymme till. GD uttryckte också önskemål om att NR borde anpassa sig till 60-dagarspublicering i linje med EU:s direktiv för större länder. Mot denna bakgrund växte beslutet fram på NR att vi 2007 skulle publicera ordinarie beräkningar av BNP 60 dagar efter kvartalets utgång jämfört med nuvarande 66-68 dagar. En successiv uppsnabbning har skett första och tredje kvartalet 2006 där tredje kvartalet publicerades 62 dagar efter kvartalets utgång.

Projektet initierades för att göra en genomgång av arbetsprocessen vid de kvartalsvisa räkenskaperna och säkerställa att en 60-dagars publicering av första, tredje och fjärde kvartalet kan klaras av från och med fjärde kvartalet 2006. Även en uppsnabbning av publicering av ordinarie andra kvartal till t+75 dagar undersöktes. Eurostat godkänner idag att resultaten från snabben levereras för andra kvartalet i den leverans som ska gå till dem 70 dagar efter kvartalets utgång.

3 Deltagare

Deltagare i projektet har varit:

Andreas Lennmalm, projektledare

Ann-Louise Päivinen

Carl-Magnus Jaensson

Jörgen Bromé

4 Processen

Vid ett inledande möte gjordes en riskanalys över vilka problem som kunde tänkas uppstå vid övergången till en 60-dagars publicering. Arbetet strukturerades därefter efter nedanstående delprocesser.

- Primärstatistikleveranser och indataidpunkt på NR
- Dragningarna
- Avstämningsprocessen
- Säsongrensning och kalenderkorrigering

- Pressmeddelandet
- BNP-kvartal
- Publiceringsprocessen
- Rapportering och fasta uppdrag

Det kan vara värt att nämna att beräkningsprocessen på NR inte ingått i denna översyn.

5 Resultat

I detta avsnitt framförs de slutsatser som projektet kommit fram till, samt förslag på förändringar i processerna för att säkerställa 60-dagars publiceringar.

5.1 Primärstatistiken och indata på NR

I oktober fick ansvariga för de olika beräkningsområdena se över möjligheterna att klara indatering i NR:s databaser t+53 dagar, kvartal 1, kvartal 3 och kvartal 4.. En detaljerad genomlysning av tidigaste indateringstidpunkter i NR-s databaser för respektive beräkningsområde gjordes i samband med Flash-projektet hösten 2005. Översynen inom ramen för detta projekt var en uppföljning av flash-projektets enkätsvar för att se för vilka områden förändringar ägt rum. Nedan följer en sammanfattning av de områden där uppsnabbningen av första, tredje och fjärde kvartalet medför försämrade beräkningsunderlag.

För andra kvartalet undersöktes möjligheten att ha indatering i NR:s databaser t+66 dagar för att klara en publicering t+75 dagar. Slutsatsen var att en sådan uppsnabbning inte kan genomföras under 2007 för den kommunala konsumtionen.

5.1.1 Produktion

Uppsnabbningen av beräkningarna leder till en försämring av underlagen för nedanstående delar av produktionssidans beräkningar:

- Konjunkturlönestatistikens uppgifter om antal sysselsatta, arbetade timmar och löneutveckling för tredje månaden i kvartalet saknas för beräkningarna av primärkommunala och landstingskommunala löner i fasta priser.
- Eventuellt tredje månadens bygginvesteringar saknas vid något beräkningstillfälle.
- Något försämrat underlag för beräkningarna av värmeproduktion i och med en högre andel imputerade värden i statistiken över värmeleveranser.

5.1.2 Användning

Uppsnabbningen av beräkningarna leder till en försämring av underlagen för nedanstående delar av användningssidans beräkningar:

- Investeringsenkäten i maj kommer att innehålla en högre andel imputerade värden än tidigare vilket innebär ett försämrat underlag för beräkningen av fasta bruttoinvesteringar i juni.
- Eventuellt kan tredje månadens bostadsinvesteringar saknas vid något beräkningstillfälle.

- Troligen högre andel imputerade uppgifter för handelns lager, oljelager och bränslelager.
- Konjunkturlönestatistikens uppgifter om antal sysselsatta, arbetade timmar och löneutveckling för kvartalets tredje månad saknas till beräkningen av primärkommunala och landstingskommunala löner i fasta priser.
- Risk att sista månadens ordinarie Intrastatuppgifter saknas i Utrikeshandeln med varor vid beräkning av i mars och maj (första och fjärde kvartalet).

5.1.3 Löner och sysselsättning

Uppsnabbningen leder till ett försämrat underlag från Konjunkturlönestatistiken. Andel imputerade värden för privat sektor kommer troligen att öka och för primärkommuner och landstingskommuner kommer uppgifter för tredje månaden i kvartalet att saknas.

5.1.4 Beräkningsprocessen

För vissa delar av beräkningarna ligger leveransdatumerna så tidigt att uppsnabbningen inte påverkar beräkningsprocessen på NR. För andra delar leder uppsnabbningen till kortare beräkningstider och därmed mindre utrymme för analys och granskning av indata. De delar där kortare beräkningstid särskilt lyfts fram som ett kvalitetsproblem är Utrikeshandel med varor, landstingskommunal konsumtion och statlig konsumtion. För statlig konsumtion innebär uppsnabbningen att indateringen behöver senareläggas med en dag första kvartalet 2007.

5.1.5 Fortsatt arbete

Uppsnabbningen till 60-dagar leder till en mer pressad process på NR. I det fortsatta arbetet bör ett samlat grepp tas kring uppsnabbade leveranser från primärstatistiken. Dels för att få mer utrymme för analys i beräkningarna men också för att kunna utöka analysen av resultatet i det publicerade materialet. En rimlig målsättning är ett indatastopp i NR:s databaser på t+50 dagar. En dialog med berörda enheter behöver starta i början av 2007.

5.2 Arbetsprocessen

För att klara en 60-dagarspublicering föreslås följande arbetsprocess. Vilken i stort sätt kunde testas vid beräkningarna av tredje kvartalet 2006.

1. T + 53 dagar: Indata i NR:s databaser
2. T + 54 dagar: Dragningar
3. T + 57, 58 dagar: Avstämningar
4. T + 58, 59 dagar: Pressmeddelande
5. T + 59 dagar: Publiceringsarbete
6. T + 59 dagar: BNP-kvartal
7. T + 60 dagar: Publicering
8. T + 60 dagar: EU-leveranser

5.3 Dragningsprocessen

Dragningarna är en viktig del i arbetet men för att klara en mer pressad tidsplan är det också viktigt att de inte tar mer tid än nödvändigt i anspråk. De bör därför snabbas upp och rationaliseras jämfört med dagsläget. Att ta bort dragningarna helt ser vi inte som ett alternativ i dagsläget eftersom dragningarna ger avstämningsgruppen betydelsefull information. Dessutom är det ett viktigt tillfälle för de beräkningsansvariga att få redovisa vad det gjort och få feedback på det.

5.3.1 Dragningarna

Ett sätt att snabba upp dragningsprocessen är att dra ned på själva dragningstiden för de olika beräkningsområdena. Ett annat sätt är att tidigarelägga dragningarna någon/några dagar där det så är möjligt. Vi förordar att vi försöker göra bägge delarna. Dragningstiden för varje område kan skäras ned genom att man inför en stående dagordning och genom att man bara försöker diskutera sådana saker som är av största vikt. De beräkningsansvariga bör därför innan dragningen ha funderat igenom vad det är som är allra viktigast att få fram just detta kvartal och sedan försöka hålla dragningen till det. Som nyanställd kan det många gånger vara svårt att veta vad det är som är viktigt att ta upp. Därför gäller det att handledaren vid introduktionen tydligt går igenom med den nyanställda vad det är som kan vara relevant för beräkningsområdet att ta upp. Ett dragningsschema med dragningstider för respektive beräkningsområde brukar skickas ut innan dragningarna. Tidpunkterna i schemat brukar dock inte alltid följas, i många fall drar dragningarna ut på tiden med förseningar av nästföljande dragning som en följd. Möjligen behöver tilldelade tider enligt dragningsschemat ses över. Därutöver är det viktigt att den beräkningsansvarige disponerar dragningen utifrån utsatt tid och att den som leder dragningen styr diskussionerna om så behövs så att tiden hålls.

5.3.2 Dragningsunderlaget

För att göra dragningsprocessen smidigare är det också viktigt att förbättra själva underlaget till dragningarna. Mycket av detta arbete har redan gjorts men det återstår fortfarande en del för vissa beräkningsområden. En standardmall för dragningsunderlag finns sedan tidigare, vilken de flesta numera utgår ifrån i sitt dragningsunderlag. Denna mall passar dock inte fullt ut för alla beräkningsområden så diverse anpassningar måste göras. Eftersom kravet på NR att redovisa revideringsorsaker har ökat, måste också dragningsunderlaget förbättras på det området. Dragningsunderlaget ska därför innehålla uppgifter om orsakerna till eventuella revideringar uppdelat på:

- revideringar till följd av att preliminär statistik ersatts med mer definitiv statistik
- revideringar i primärstatistiken
- revideringar på grund av nya bedömningar i beräkningarna på NR inklusive ändrade avstämningskorrigeringar

Det är också viktigt att vi aktivt arbetar med att förbättra rapporttuttagen ur databaserna, så att mycket av det manuella arbetet med att ta fram dragningstabeller försvinner. Målet är att man ska kunna ta fram relevanta dragningstabeller för alla beräkningsområden direkt ur databaserna utan någon vidare bearbetning.

5.4 Avstämningar

Tidigare har oftast tre dagar kunnat användas för avstämningsarbete. I och med uppsnabbningen behöver tiden kortas med ca 1 dag. För att klara avstämningarna på ett effektivt sätt framöver behöver de olika arbetsmomenten i avstämningarna tydliggöras liksom arbetsfördelningen. Ett led i detta är att utveckla den checklista för avstämningar som finns sedan tidigare.

En uppsnabbande åtgärd i avstämningarna är att ansvariga för olika beräkningsområden involveras i arbetet med restposten på ett tidigare stadium än idag. Restposten och de generella behov av höjning av användning eller produktion som finns kan diskuteras kort redan vid dragningarna. Beräkningsansvariga får då till uppgift att, utöver en genomgång av de svaga punkter som kommer upp på dragningarna, även göra en ny analys av beräkningsresultaten med utgångspunkt från de behov som restposten ger och lämna förslag på justeringar till en bestämd tidpunkt. Det skulle innebära att man tidigare i avstämningsarbetet kommer fram till den kvarstående restpost som behöver fördelas ut schablonmässigt.

Det arbete som pågår med Kvior-systemet leder förhoppningsvis till att nya metoder för avstämningar kan introduceras i slutet av 2007.

5.5 Säsongrensning och kalenderkorrigering

Under året har en betydande uppsnabbning skett i arbetet med säsongrensning och kalenderkorrigering. MP/IT har programmerat rutiner för en stor del av det arbete som tidigare sköttes manuellt. Detta innebär att säsongrensning och kalenderkorrigering görs på ca 1 timme mot tidigare 3-4 timmar. Det har också inneburit en ökad säkerhet i hanteringen. Förbättringen av detta moment har varit betydelsefull för den uppsnabbning som genomförts under 2006.

Det ger också möjligheten att ta fram kalenderkorrigerade och säsongrensade värden tidigare i processen. Rutiner för när rensning ska ske och hur det ska integreras i analysarbetet behöver klargöras. För att få en ökad flexibilitet i hanteringen bör fler personer kunna göra rensningar.

5.6 Pressmeddelande etc.

Inom projektet har vi i första hand tittat på pressmeddelande och avstämningsdokument utifrån tidsaspekten. En mer grundläggande fråga som är viktig att ta upp till diskussion på enheten är vad vi vill uppnå med pressmeddelande och pressträff. Ska vi ha ett medvetet syfte att få mer uppmärksamhet i media genom att skriva mer "pressvänligt" och jobba aktivt för fler besökare på pressträffarna etc.?

5.6.1 Pressmeddelande

En genomgång av pressmeddelanden från myndigheter liknande SCB och med likartad information har gjorts inom ramen för projektet.

I denna genomgång har både nationella och internationella pressmeddelanden studerats. De nationella pressmeddelandena har skrivits av Finansdepartementet, RGK (Riksgäldskontoret), KI (Konjunkturinstitutet), ESV (Ekonomistyrningsverket) och SCB (AKU). De internationella pressmeddelandena har skrivits av Department of Treasury (Finansdepartementet USA) och Eurostat. Att bedöma de internationella pressmeddelandena är svårt då man bör ha en hyfsad inblick i hur medierna arbetar utanför Sverige. I USA verkar presskonferenser vara den dominerande informationskällan för journalister. Pressmeddelandet verkar mer som ett underlag för journalisten.

Eurostat verkar ha ambitionen att inget får vara okommenterat vilket leder till omfattande pressmeddelanden som blir svårlästa. Antalet medlemsländer påverkar naturligtvis.

Av de nationella pressmeddelandena skiljer sig ESV och RGK från de övriga. Här har man lyckats att hålla pressmeddelandena kortare än en A4-sida och en viktig förklaring är troligen att man bestämt sig för vilken information man vill sprida. Respektive myndighet har några huvudområden som man konsekvent redovisar. För den intresserade finns bra möjligheter att på ett enkelt sätt fördjupa sig via lämpligt placerade länkar. Utgångspunkten är att en journalist utan ekonomiskunskaper ska kunna prestera en kortare notis utifrån pressmeddelandet. Sedan är det bara att välja hur djupt man vill gå.

Förslaget från gruppen, vilket ligger i linje med IP: s nya rekommendation, är att pressmeddelandet kortas ned och görs mer "pressvänligt". Till exempel genom att pressmeddelandet har ett tydligare fokus på vad som är viktigt i ekonomin för tillfället (se förslag bilaga 2) alternativt är mer sammanfattande av hela ekonomin (bilaga 3). Språket bör vara mer lättillgängligt än i dag och genom att minska på antalet sifferuppgifter i pressmeddelandet går det snabbare att skriva och uppdatera. Det är viktigt att en person kan fokusera enbart på skrivning av pressmeddelandet i samband med publiceringen. På sikt bör denna funktion ligga på publiceringsgruppen. I och med avkortningen av pressmeddelandet finns inte samma behov av att texter till pressmeddelandet levereras från beräkningsansvariga.

En kortare pressmeddelande ökar möjligen behovet av en mer utvidgad analys på annat ställe i publiceringen. Ett alternativ på lite längre sikt är att göra en utökad analys av resultaten i det nuvarande "avstämningsdokumentet" (vars namn då bör ändras). Frågan om att utöka analysen i publiceringen har i viss mån diskuterats med MP/A som framfört att de skulle kunna delta i ett sådant arbete. På kort sikt är tidspressen så stor att det är svårt att se hur en utökad analys skulle kunna hinnas med.

Ett synpunkt som inkommit från MP/A är att vi i pressmeddelandet borde undvika för många mått och fokusera på säsongsgrensade uppgifter.

5.6.2 Avstämningsdokument

Samtidigt som uppsnabbningen innebär att avstämningsdokumentet ska färdigställas på kortare tid så ökar krav och önskemål på vad det ska innehålla. Det innebär att fler personer behöver vara delaktiga i arbetet med dokumentet.

GD har efterfrågat tydligare beskrivning av revideringarna och detta är uppsatt som ett eget projekt inom EMMA-projektet. Den redovisning av revideringarna görs nu och som påbörjades första kvartalet 2006 behöver utvecklas för att uppfylla önskemålen. En utvecklad redovisning ska införas till publiceringen 1 mars. För kunna göra detta behöver redovisningen av revideringarna i dragningsunderlagen utvecklas ytterligare, se punkten 5.2.2. En generell beskrivning av revideringspolicy i de viktigaste primärkällorna behöver också skrivas.

Från användarna har önskemål om utförligare resonemang kring gjorda avstämningsjusteringar inkommit. Det är tidigare bestämt att en fast generell beskrivning av grunder för avstämningar ska tas fram till beräkningarna av fjärde kvartalet 2006.

5.7 BNP-kvartal

BNP-kvartal görs nu om till PDF-fil av IP och arbetet med att få en så effektiv hanteringen som möjligt av denna process pågår i publiceringsgruppen.

5.8 Publicering

Uppsnabbningen medför i sig ingen förändring av momenten vid publicering av BNP-kvartal, då tiden mellan färdigställt underlag och publiceringstidpunkt inte ändras. Det finns ett behov av att öka automatiseringen av det arbete som genomförs i samband med publiceringen för skapande av tabeller och diagram.

Att lägga programmeringsresurser på detta område är en viktig del i uppsnabbningen och det minskar även risken för fel och möjliggör mindre personberoende. Även om viss effektivisering skett innefattar arbetet i dagsläget alltför många handgrepp som av effektivitets- och säkerhetsskäl bör minimeras. Arbetet kräver ungefär en dags arbete, dock kan vissa moment påbörjas tidigare. Arbetet involverar också flera personer.

Det faktiska arbetet med att ladda SSD går snabbt och rör sig om kanske en halvtimme. I princip handlar det om att skapa en tabell i NR:s databas och att via SSD "hämta" tabellen och placera den på rätt plats i SSD. Tidsåtgången är liten, givet att NR verkligen är klara.

Däremot kan det brista i kommunikationen och den som ska ladda SSD får inte alltid rätt information om när allt material är klart. Dessutom behövs en kontroll av materialet att allt är med och dessutom rätt. Denna kontroll bör utföras av någon på NR.

Leverans av material till Konjunkturinstitutet, KI, utförs idag av personal utanför NR. Leveransen medför innehållsmässiga frågor på materialet som är svåra att svara på utan specifik ämneskunskap. Arbetet kräver kanske en halv dags arbete då dessa rapporter inte direkt hämtas från databaserna. Vissa procedurer körs för att plocka fram materialet och det innebär ett visst arbete. Detta skulle kunna förändras och genereras direkt ur NR:s databaser.

I och med att KI inte längre får några uppgifter innan publiceringen har tidsåtgången gällande KI-leveranser minskat. Tidigare bad KI om små leveranser, exempelvis konsumtion, då KI vetat att vissa beräkningar är tidigt klara. Tidigare skickades dessa små leveranser några dagar innan publicering men dessutom hela materialet när vi publicerat. Sammanfattningsvis vållar uppsnabbning av beräkningarna i sig inga problem. Dock efterlyses även här automatisering i större utsträckning.

Finansdepartementet får inga leveranser utan får tillgång till materialet via KI:s databas.

Vid publiceringen, senast 15.00 samma dag, skickas vissa uppgifter till IMF via Riksbanken. Uppgifterna genereras genom uttag i databaserna och tar högst en halvtimme.

5.9 EU-rapportering

Det finns även för EU-rapporteringen ett behov av att öka automatiseringen av det arbete som genomförs i samband med skapande av tabeller och diagram. Leveransen sker under publiceringsdagen och uttaget kan påbörjas i samband med att uppgifterna är klara dagen innan. Uppsnabbningen medför inga problem. NR har valt att avvakta med att automatisera uttag av EU-rapporteringen då EU under 2007 kommer att tillhandahålla ett Transmission Programme som klargör eventuellt förändrat innehåll och redovisning.

6 Slutsatser och sammanfattning av förslag

Uppsnabbningen medför vissa försämringar av kvaliteten i beräkningsunderlagen. Det gäller framförallt beräkning i fasta priser av offentlig produktion och konsumtion samt investeringsberäkningarna för första kvartalet 2007. Uppsnabbningen leder också till en pressad beräkningstid för några områden.

I och med primärstatistiken inte genomgående kan snabba upp sina leveranser i sådan utsträckning att NR:s tidigare produktionsprocess kan bibehållas innebär det att tiden för dragningar, avstämningar, avstämningsdokument, pressmeddelandeskrivning och hanteringen av BNP-kvartal blir kortare. Det kräver en tydlig tidsplanering och innebär att utrymmet för förseningar i olika moment minskar. En avgörande del för att klara en uppsnabbning till 60-dagar är den successiva automatisering och effektivisering av säsongrensning och kalenderkorrigering som skett under 2006. På sikt är det också viktigt att en ytterligare automatisering av publiceringsprocessen införs samt att rapporteringen blir automatiserad. Detta med hänsyn till både uppsnabbning och ökad säkerhet.

Förslagen från projektet kan delas upp åtgärder som behöver införas till fjärde kvartalets beräkningar och åtgärder på längre sikt.

6.1 Uppsnabbningar till fjärde kvartalets beräkningar

- Ett mer kortfattat pressmeddelande med färre sifferuppgifter införs till fjärde kvartalet.
- Förbättrad struktur vid vissa dragningarna och bättre tidshållning.
- Tydligare planering och arbetsfördelning av avstämningsarbetet.
- Ökade krav på mer innehåll i avstämningsdokument/revideringar innebär att fler personer behöver delta i arbetet.

6.2 Uppsnabbningar på längre sikt

- Ökad automatisering av rutiner vid publicering.
- Automatisering av rutiner vid EU-rapportering.
- Arbeta för att få tidigare leverans av den primärstatistik som levereras sent.
- Fler personer som kan köra säsongrensning och kalenderkorrigering.

7 Resursinsats

Totalt har gruppen arbetat ca 100 timmar med detta projekt.